

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 4ης Σεπτεμβρίου 2014*

«Προδικαστική παραπομπή — Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις — Διαδικασίες αφερεγγυότητας — Έννοια της “εγκαταστάσεως” — Όμιλος εταιριών — Εγκατάσταση — Δικαίωμα κινήσεως δευτερεύουσας διαδικασίας αφερεγγυότητας — Κριτήρια — Πρόσωπο που νομιμοποιείται να ζητήσει την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας αφερεγγυότητας»

Στην υπόθεση C-327/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Cour d'appel de Bruxelles (Βέλγιο) με απόφαση της 7ης Ιουνίου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 17 Ιουνίου 2013, στο πλαίσιο της δίκης

Burgo Group SpA

κατά

Illochroma SA, υπό εκκαθάριση,

Jérôme Theetten, ως εκκαθαριστή της Illochroma SA,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, πρόεδρο τμήματος, A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger (εισηγήτρια) και S. Rodin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: L. Carrasco Marco, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 2ας Απριλίου 2014,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Burgo Group SpA, εκπροσωπούμενη από τους R. Huberty και S. Voisin, avocats,
- η Illochroma SA, υπό εκκαθάριση, και ο Theetten, ως εκκαθαριστής της Illochroma SA, εκπροσωπούμενοι από τον J. E. Kuntz, avocat,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Jacobs και L. Van den Broeck, επικουρούμενες από τον F. Gosselin, avocat,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον T. Henze και την J. Kemper,
- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη M. Γερμάνη,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την J. García-Valdecasas Dorrego,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την B. Czech και τον M. Arciszewski,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον M. Wilderspin,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 3, 16 και 27 έως 29 του κανονισμού (ΕΚ) 1346/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας (ΕΕ L 160, σ. 1, στο εξής: κανονισμός).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Burgo Group SpA (στο εξής: Burgo Group), αφενός, και της Illochroma SA (στο εξής: Illochroma), υπό εκκαθάριση, και τον J. Theetten, ως εκκαθαριστή της Illochroma, αφετέρου, επί του ζητήματος της έναρξεως στο Βέλγιο δευτερεύουσας διαδικασίας αφερεγγυότητας η οποία αφορά τα περιουσιακά στοιχεία της Illochroma (στο εξής: δευτερεύουσα διαδικασία).

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 11, 12 και 17 έως 19 του κανονισμού έχουν ως εξής:
 - «(11) Ο παρών κανονισμός [αναγνωρίζει] το γεγονός ότι, ως αποτέλεσμα των σημαντικών διαφορών που υπάρχουν όσον αφορά το ουσιαστικό δίκαιο, δεν είναι πρακτικό να καθιερωθεί μια ενιαία διαδικασία αφερεγγυότητας γενικής εφαρμογής για ολόκληρη την Κοινότητα. Για το λόγο αυτό, η άνευ εξαιρέσεων εφαρμογή του δικαίου του κράτους έναρξης της διαδικασίας θα οδηγούσε συχνά σε δυσκολίες. [...] Ο παρών κανονισμός αποσκοπεί να αντιμετωπίσει την κατάσταση [...] [επιτρέποντας] [...] παράλληλα με την κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας γενικής εφαρμογής [στο εξής: κύρια διαδικασία] και [την] εφαρμογή εθνικών διαδικασιών που αφορούν μόνο τα περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται στο κράτος έναρξης.
 - (12) [...] Προκειμένου να προστατευθούν [τα] διάφορα συμφέροντα, ο παρών κανονισμός επιτρέπει την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας εκ παραλλήλου με τη διεξαγωγή της κύριας διαδικασίας. Η δευτερεύουσα διαδικασία μπορεί να αρχίσει στο κράτος μέλος όπου έχει εγκατάσταση ο οφειλέτης. [...]
 - [...]
 - (17) Πριν από την έναρξη της κύριας διαδικασίας [...], η έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας στο κράτος μέλος στο οποίο έχει εγκατάσταση ο οφειλέτης μπορεί να ζητηθεί μόνον από τους τοπικούς πιστωτές και τους πιστωτές της τοπικής εγκατάστασης του οφειλέτη, ή στις περιπτώσεις που η νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο έχει το κέντρο των συμφερόντων του ο οφειλέτης δεν επιτρέπει την έναρξη κύριας διαδικασίας. Στόχος αυτού του περιορισμού

είναι να ζητείται μόνον όταν είναι απολύτως αναγκαία η έναρξη τοπικής διαδικασίας αφερεγγυότητας πριν από την κύρια διαδικασία. Εάν κινηθεί η κύρια διαδικασία [...], η τοπική διαδικασία καθίσταται δευτερεύουσα.

- (18) Μετά την έναρξη της κύριας διαδικασίας [...], το δικαίωμα να ζητηθεί η έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας στο κράτος μέλος στο οποίο έχει εγκατάσταση ο οφειλέτης, δεν περιορίζεται από τον παρόντα κανονισμό. Ο σύνδικος της κύριας διαδικασίας ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο νομιμοποιούμενο από την εθνική νομοθεσία του συγκεκριμένου κράτους μέλους, μπορεί να ζητήσει την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας [...].
- (19) Η δευτερεύουσα διαδικασία [...] είναι δυνατόν να εξυπηρετήσει διάφορους σκοπούς πέραν της προστασίας τοπικών συμφερόντων. Ενδέχεται να [ανακλύσουν] περιπτώσεις όπου τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη είναι τόσο περίπλοκα, ώστε να μην είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν ως σύνολο, ή όταν οι διαφορές των νομικών συστημάτων είναι τόσο σημαντικές που να δημιουργούνται δυσκολίες από την επέκταση των συνεπειών της νομοθεσίας του κράτους έναρξης στα άλλα κράτη όπου βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία. Για το λόγο αυτό, ο σύνδικος της κύριας διαδικασίας μπορεί να ζητήσει την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας εφόσον το απαιτεί η αποτελεσματική διοίκηση των περιουσιακών στοιχείων.»

4 Το άρθρο 2 του κανονισμού, που επιγράφεται «Ορισμοί», προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού:

[...]

η) ως “εγκατάσταση” νοείται ο τόπος όπου ο οφειλέτης ασκεί οιαδήποτε μη προσωρινή οικονομική δραστηριότητα, στην οποία χρησιμοποιεί τον ανθρώπινο παράγοντα αλλά και περιουσιακά στοιχεία.»

5 Το άρθρο 3 του κανονισμού, που επιγράφεται «Διεθνής δικαιοδοσία», ορίζει τα εξής:

«1. Αρμόδια για την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας είναι τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται το κέντρο των κυρίων συμφερόντων του οφειλέτη. Για τις εταιρείες και τα νομικά πρόσωπα τεκμαίρεται, μέχρις αποδείξεως του εναντίου, ότι κέντρο των κυρίων συμφερόντων είναι ο τόπος της καταστατικής έδρας.

2. Όταν το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη ευρίσκεται σε κράτος μέλος, τα δικαστήρια άλλου κράτους μέλους είναι αρμόδια για την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας, κατ’ αυτού, μόνον εάν έχει εκεί εγκατάσταση. Η διαδικασία αυτή παράγει αποτελέσματα μόνον έναντι των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη που βρίσκονται στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.

3. Όταν αρχίσει διαδικασία αφερεγγυότητας, κατ’ εφαρμογή της παραγράφου 1, τυχόν μεταγενέστερες διαδικασίες αφερεγγυότητας που αρχίζουν κατ’ εφαρμογή της παραγράφου 2, είναι δευτερεύουσες, και συνιστούν υποχρεωτικώς διαδικασίες εκκαθάρισης.

4. Τοπική διαδικασία αφερεγγυότητας βάσει της παραγράφου 2 χωρεί πριν από την έναρξη μιας κύριας διαδικασίας [...] σύμφωνα με την παράγραφο 1, μόνον:

[...]

β) όταν την έναρξη της τοπικής διαδικασίας αφερεγγυότητας ζητείει πιστωτής του οποίου η κατοικία, η συνήθης διαμονή ή η έδρα ευρίσκεται στο κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται η συγκεκριμένη εγκατάσταση, ή πιστωτής του οποίου η απαίτηση εγεννήθη κατά την εκμετάλλευση της εγκατάστασης αυτής.»

- 6 Κατά το άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού, «[η] κήρυξη της έναρξης μιας διαδικασίας αφερεγγυότητας από τα κατ' άρθρο 3 αρμόδια δικαστήρια κράτους μέλους, αναγνωρίζεται στο έδαφος όλων των άλλων κρατών μελών μόλις αρχίσει να παράγει τα αποτελέσματά της στο κράτος έναρξης».
- 7 Το άρθρο 27 του κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Έναρξη διαδικασίας», ορίζει τα εξής:
- «Η έναρξη διαδικασίας του άρθρου 3 παράγραφος 1 με απόφαση δικαστηρίου κράτους μέλους αναγνωριζόμενη σε άλλο κράτος μέλος (κύρια διαδικασία), καθιστά δυνατή την έναρξη, στο δεύτερο κράτος μέλος, τα δικαστήρια του οποίου έχουν αρμοδιότητα βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 2, δευτερεύουσας διαδικασίας [...], χωρίς να εξετάζεται η αφερεγγυότητα ή μη του οφειλέτη και στο κράτος αυτό. Η διαδικασία αυτή [...] παράγει [...] αποτελέσματα μόνο επί των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη των ευρισκόμενων σ' αυτό το άλλο κράτος μέλος.»
- 8 Το άρθρο 28 του κανονισμού, με τίτλο «Εφαρμοστέο δίκαιο», ορίζει τα εξής:
- «Τη δευτερεύουσα διαδικασία διέπει το δίκαιο του κράτους μέλους όπου άρχισε η δευτερεύουσα διαδικασία, εκτός αν άλλως ορίζει ο παρών κανονισμός.»
- 9 Το άρθρο 29 του κανονισμού, με τίτλο «Ενεργητική νομιμοποίηση», ορίζει τα εξής:
- «Την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας δικαιούται να ζητήσει:
- α) ο σύνδικος κύριας διαδικασίας·
- β) το πρόσωπο ή η αρχή που νομιμοποιείται να ζητήσει την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας βάσει του δικαίου του κράτους μέλους στο οποίο ζητείται η έναρξη της δευτερεύουσας διαδικασίας.»
- 10 Το άρθρο 40, παράγραφος 1, του κανονισμού ορίζει τα εξής:
- «Μόλις αρχίσει η διαδικασία αφερεγγυότητας σε κράτος μέλος, το αρμόδιο δικαστήριο του κράτους αυτού ή ο σύνδικος που έχει διορισθεί απ' το δικαστήριο αυτό, ενημερώνει αμελλητί τους πιστωτές που είναι γνωστοί και έχουν στα άλλα κράτη μέλη τη συνήθη διαμονή τους, κατοικία ή έδρα.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 11 Στις 21 Απριλίου 2008 το εμποροδικείο της Roubaix-Tourcoing (Γαλλία) έθεσε σε διαδικασία εξυγίανσης όλες τις εταιρίες του ομίλου Illochroma, συμπεριλαμβανομένης της εταιρίας Illochroma με έδρα τις Βρυξέλλες (Βέλγιο), και διόρισε ειδικό εντολοδόχο τον δικηγόρο J. Theetten. Στις 25 Νοεμβρίου 2008 το ίδιο δικαστήριο έθεσε την Illochroma σε εκκαθάριση και διόρισε τον δικηγόρο J. Theetten εκκαθαριστή.
- 12 Η Burgo Group, με έδρα την Altavilla-Vicentina-Vicenza (Ιταλία) είναι πιστώτρια της Illochroma για την παράδοση εμπορευμάτων για τα οποία δεν έχει καταβληθεί το τίμημα. Στις 4 Νοεμβρίου 2008 η Burgo Group προέβη σε αναγγελία απαιτήσεως ύψους 359 778,48 ευρώ προς τον δικηγόρο J. Theetten.
- 13 Με επιστολή της 5ης Νοεμβρίου 2005 ο J. Theetten ενημέρωσε την Burgo Group ότι δεν μπορεί να λάβει υπόψη την ανωτέρω αναγγελία απαιτήσεως, διότι είναι εκπρόθεσμη.

- 14 Στις 15 Ιανουαρίου 2009 η Burgo Group ζήτησε την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας κατά της Illochroma ενώπιον του εμποροδικείου των Βρυξελλών (Βέλγιο). Πρωτοδίκως το αίτημα αυτό απορρίφθηκε και η Burgo Group άσκησε έφεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, επαναλαμβάνοντας το αρχικό της αίτημα.
- 15 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, συναφώς, ότι ο κανονισμός ορίζει την εγκατάσταση ως τον τόπο όπου ο οφειλέτης ασκεί οιαδήποτε μη προσωρινή οικονομική δραστηριότητα στην οποία χρησιμοποιεί τον ανθρώπινο παράγοντα αλλά και περιουσιακά στοιχεία, κατάσταση η οποία συντρέχει εν προκειμένω. Πράγματι, στο Βέλγιο η Illochroma έχει δύο έδρες εκμεταλλεύσεως, είναι ιδιοκτήτρια ενός ακινήτου, αγοράζει και μεταπωλεί εμπορεύματα και απασχολεί προσωπικό.
- 16 Αντιθέτως, οι καθών στην κύρια δίκη υποστηρίζουν ότι η Illochroma, από τη στιγμή που έχει την έδρα της στο Βέλγιο, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως εγκατάσταση κατά την έννοια του κανονισμού. Ειδικότερα υποστηρίζουν ότι οι δευτερεύουσες διαδικασίες είναι δυνατές μόνο για τις εγκαταστάσεις που δεν διαθέτουν νομική προσωπικότητα.
- 17 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, κατά τις διατάξεις του βελγικού δικαίου που εφαρμόζονται εν προκειμένω, κάθε πιστωτής, ακόμη και αν έχει την έδρα του εκτός Βελγίου, μπορεί να ζητήσει την κήρυξη του οφειλέτη του σε πτώχευση ενώπιον βελγικού δικαστηρίου. Η Illochroma υποστήριξε, όμως, ότι μόνον οι πιστωτές που έχουν την έδρα τους στο κράτος μέλος του δικαστηρίου που επιλαμβάνεται του αιτήματος ενάρξεως δευτερεύουσας διαδικασίας έχουν το δικαίωμα αυτό, δεδομένου ότι η εν λόγω διαδικασία έχει ως αποκλειστικό σκοπό την προστασία των τοπικών συμφερόντων.
- 18 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι ο κανονισμός δεν διευκρινίζει αν η δυνατότητα που δίνεται στα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 29 αυτού να ζητήσουν την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας στο κράτος μέλος εντός του οποίου βρίσκεται η εγκατάσταση αποτελεί δικαίωμα το οποίο πρέπει να αναγνωρισθεί από το αρμόδιο δικαστήριο ή εάν το τελευταίο διαθέτει περιθώριο εκτιμήσεως σχετικά με τη σκοπιμότητα της αποδοχής του σχετικού αιτήματος, ιδίως προκειμένου να προστατευθούν τα τοπικά συμφέροντα.
- 19 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Cour d'appel de Bruxelles αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«Έχει ο κανονισμός [...], ιδίως τα άρθρα 3, 16, 27, έως 29 αυτού, την έννοια ότι:

- 1) “η εγκατάσταση” στην οποία γίνεται αναφορά στο άρθρο 3[, παράγραφος] 2[,], πρέπει να νοηθεί ως υποκατάστημα του οφειλέτη σε βάρος του οποίου έχει κινηθεί η κύρια διαδικασία και δεν επιτρέπει, στο πλαίσιο της ταυτόχρονης εκκαθάρισεως περισσότερων εταιριών που ανήκουν στον ίδιο όμιλο, να αποτελέσουν οι τελευταίες αντικείμενο δευτερεύουσας διαδικασίας στο κράτος μέλος στο οποίο έχουν την έδρα τους, λόγω του ότι διαθέτουν νομική προσωπικότητα;
- 2) το πρόσωπο ή η αρχή που νομιμοποιείται να ζητήσει την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας πρέπει να έχει την κατοικία ή την έδρα του εντός του κράτους μέλους από τα δικαστήρια του οποίου ζητείται αυτή η διαδικασία ή αυτό το δικαίωμα πρέπει να επιφυλάσσεται για όλους τους υπηκόους της Ένωσης, στο βαθμό που αποδεικνύουν την ύπαρξη νομικού δεσμού με τη συγκεκριμένη εγκατάσταση;
- 3) όταν η κύρια διαδικασία [...] είναι διαδικασία εκκαθάρισεως, η έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας [...] μιας εγκαταστάσεως μπορεί να διαταχθεί μόνον εάν ανταποκρίνεται σε κριτήρια σκοπιμότητας τα οποία επαφίενται στην κρίση του δικαστηρίου του κράτους μέλους ενώπιον του οποίου εισάγεται η δευτερεύουσα διαδικασία;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 20 Με το πρώτο του ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού έχει την έννοια ότι μια εταιρία η οποία αποτελεί αντικείμενο εκκαθαρίσεως σε κράτος μέλος διαφορετικό από αυτό στο οποίο έχει την έδρα της μπορεί να αποτελέσει επίσης αντικείμενο δευτερεύουσας διαδικασίας στο κράτος μέλος στο οποίο έχει την έδρα της και διαθέτει νομική προσωπικότητα.
- 21 Η Burgo Group, η Γερμανική, η Ελληνική, η Ισπανική και η Πολωνική Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζουν ότι οι διατάξεις του κανονισμού δεν εμποδίζουν την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας σε περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης.
- 22 Ειδικότερα, η Burgo Group φρονεί ότι ο ορισμός της έννοιας της «εγκαταστάσεως», που παρατίθεται στο άρθρο 2, στοιχείο η', του κανονισμού, είναι σαφής και δεν λαμβάνει υπόψη ούτε την έννοια του «υποκαταστήματος» ούτε την έννοια της νομικής προσωπικότητας. Εξάλλου, το γράμμα του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού δεν εμποδίζει την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας σε βάρος νομικού προσώπου το οποίο έχει την έδρα του στον ίδιο τόπο όπου βρίσκεται η μονάδα εκμεταλλεύσεως η δικαιολογούσα τη δικαιοδοσία του δικαστή που έχει επιληφθεί της εν λόγω δευτερεύουσας διαδικασίας, από τη στιγμή που αποδεικνύεται ότι το κέντρο των κύριων συμφερόντων του συγκεκριμένου νομικού προσώπου βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος.
- 23 Οι καθών στην κύρια δίκη υποστηρίζουν, αντιθέτως, ότι η Illochroma δεν διαθέτει «εγκατάσταση» στο Βέλγιο. Η Illochroma είναι νομικό πρόσωπο βελγικού δικαίου, συνεπώς στο Βέλγιο θα ήταν δυνατή η έναρξη κύριας μόνο διαδικασίας σε βάρος της Illochroma, σε περίπτωση που δεν έχει ήδη κινηθεί κύρια διαδικασία στη Γαλλία, όπου βρίσκεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων της εταιρίας αυτής.
- 24 Η Βελγική Κυβέρνηση προσθέτει ότι κακώς κινήθηκε κύρια διαδικασία στη Γαλλία, δεδομένου ότι το κέντρο των κύριων συμφερόντων της εταιρίας βρίσκεται στο Βέλγιο.
- 25 Η Πολωνική Κυβέρνηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση υπογράμμισε ότι σε περίπτωση που το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού έχει την έννοια ότι επιτρέπει, σε περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας πρέπει να εξασφαλιστεί ότι ο τόπος όπου βρίσκεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων της εταιρίας καθορίζεται αποκλειστικά βάσει των κριτηρίων που τέθηκαν από το Δικαστήριο στην απόφαση Eurofood IFSC (C-341/04, EU:C:2006:281).
- 26 Πρέπει να υπομνησθεί, συναφώς, ότι, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού, αρμόδια για την έναρξη της κύριας διαδικασίας είναι τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη.
- 27 Στο πλαίσιο αυτό, βάσει του άρθρου 16, παράγραφος 1, του κανονισμού, η κύρια διαδικασία που έχει κινηθεί εντός κράτους μέλους αναγνωρίζεται σε όλα τα κράτη μέλη μόλις αρχίσει να παράγει τα αποτελέσματά της εντός του κράτους μέλους ενάρξεως. Ο κανόνας αυτός συνεπάγεται ότι τα δικαστήρια των άλλων κρατών μελών αναγνωρίζουν την απόφαση περί κινήσεως κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας, χωρίς να μπορούν να ελέγξουν την κρίση του πρώτου δικαστηρίου ως προς τη διεθνή δικαιοδοσία του (απόφαση Bank Handlowy και Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, σκέψη 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 28 Συνεπώς, η απόφαση που λαμβάνει δικαστήριο κράτους μέλους να κινήσει κύρια διαδικασία σε βάρος οφειλέτριας εταιρίας καθώς και η διαπίστωση, έστω σιωπηρή, ότι το κέντρο των κύριων συμφερόντων της εν λόγω εταιρίας βρίσκεται στο συγκεκριμένο κράτος δεν μπορούν κατ' αρχήν να αμφισβητηθούν από τα δικαστήρια των άλλων κρατών μελών.

- 29 Όσον αφορά το κέντρο των κύριων συμφερόντων, το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού προβλέπει ότι για τις εταιρίες και τα νομικά πρόσωπα τεκμαίρεται, μέχρις αποδείξεως του εναντίου, ότι κέντρο των κύριων συμφερόντων είναι ο τόπος της καταστατικής έδρας. Έτσι, από το ίδιο το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι το κέντρο των κύριων συμφερόντων επιχειρήσεως είναι δυνατόν, για τις ανάγκες εφαρμογής του κανονισμού, να μην ταυτίζεται με τον τόπο της καταστατικής έδρας της επιχειρήσεως.
- 30 Εξάλλου, υπενθυμίζεται ότι, βάσει της αιτιολογικής σκέψεως 18 του κανονισμού, μετά την έναρξη της κύριας διαδικασίας το δικαίωμα να ζητηθεί η έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας στο κράτος μέλος στο οποίο έχει εγκατάσταση ο οφειλέτης δεν περιορίζεται από τον κανονισμό. Έτσι, το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού ορίζει ότι σε μια τέτοια περίπτωση τα δικαστήρια άλλου κράτους μέλους είναι αρμόδια για την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας μόνον εάν ο οφειλέτης έχει εγκατάσταση σε αυτό το κράτος μέλος.
- 31 Όσον αφορά, στο ίδιο πλαίσιο, την έννοια της «εγκαταστάσεως», αυτή ορίζεται στο άρθρο 2, στοιχείο η', του κανονισμού ως «ο τόπος όπου ο οφειλέτης ασκεί οιαδήποτε μη προσωρινή οικονομική δραστηριότητα, στην οποία χρησιμοποιεί τον ανθρώπινο παράγοντα αλλά και περιουσιακά στοιχεία». Όπως έχει, όμως, ήδη κρίνει το Δικαστήριο, το γεγονός ότι ο ορισμός αυτός συναρτά την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας προς την ύπαρξη ανθρώπινων πόρων αποδεικνύει ότι είναι αναγκαίο να υπάρχει κάποια τουλάχιστον οργάνωση και ορισμένη σταθερότητα και ότι συνάγεται, a contrario, ότι η ύπαρξη απλώς μεμονωμένων περιουσιακών στοιχείων ή τραπεζικών λογαριασμών δεν ανταποκρίνεται καταρχήν στις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να μπορεί να δοθεί ο χαρακτηρισμός «εγκατάσταση» (απόφαση Interedil, C-396/09, EU:C:2011:671, σκέψη 62).
- 32 Αντιθέτως, δεν αμφισβητείται ότι ο ορισμός που παρατίθεται στο άρθρο 2, στοιχείο η', του κανονισμού δεν περιλαμβάνει κάποια αναφορά στον τόπο της έδρας οφειλέτριας εταιρίας ούτε στη νομική μορφή που έχει ο επίμαχος τόπος ασκήσεως δραστηριότητας. Επομένως, το γράμμα του άρθρου αυτού δεν αποκλείει, για τους σκοπούς της εν λόγω διατάξεως, η εγκατάσταση να έχει νομική προσωπικότητα και να βρίσκεται σε κράτος μέλος όπου η οικεία εταιρία έχει την έδρα της, υπό την προϋπόθεση ότι πληροί τα κριτήρια που ορίζει η ανωτέρω διάταξη.
- 33 Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται, επίσης, από τους σκοπούς που συνδέονται με τη δυνατότητα να ζητηθεί η έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 29, στοιχείο β', του κανονισμού.
- 34 Πράγματι, η αιτιολογική σκέψη 11 του κανονισμού αναφέρει ότι «ως αποτέλεσμα των σημαντικών διαφορών που υπάρχουν όσον αφορά το ουσιαστικό δίκαιο, δεν είναι πρακτικό να καθιερωθεί μια ενιαία διαδικασία αφερεγγυότητας γενικής εφαρμογής για ολόκληρη την Κοινότητα», ότι «η άνευ εξαιρέσεων εφαρμογή του δικαίου του κράτους έναρξης της διαδικασίας θα οδηγούσε συχνά σε δυσκολίες» και τέλος ότι ο κανονισμός αποσκοπεί στο να αντιμετωπίσει την κατάσταση, ιδίως, «[επιτρέποντας] [...] παράλληλα [την] εφαρμογή εθνικών διαδικασιών που αφορούν μόνο τα περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται στο κράτος έναρξης». Επίσης, η αιτιολογική σκέψη 12 του κανονισμού διευκρινίζει ότι η έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας επιτρέπεται, ιδίως, «προκειμένου να προστατευθούν [τα] διάφορα συμφέροντα» και η αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού προσθέτει ότι, πέραν της προστασίας των τοπικών συμφερόντων, η δευτερεύουσα διαδικασία είναι δυνατόν να εξυπηρετήσει «διάφορους σκοπούς».
- 35 Επομένως, αν η έννοια της «εγκαταστάσεως» ερμηνευόταν έτσι ώστε να μην μπορεί να περιλάβει τόπο δραστηριότητας οφειλέτριας εταιρίας ο οποίος πληροί τα κριτήρια που ρητώς θέτει το άρθρο 2, στοιχείο η', του κανονισμού και κείται στο έδαφος κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται η καταστατική έδρα της επιχειρήσεως αυτής, τα «τοπικά συμφέροντα», στα οποία περιλαμβάνονται ιδίως τα συμφέροντα των πιστωτών που εδρεύουν στο εν λόγω κράτος μέλος, θα στερούνταν την παρεχόμενη από τον κανονισμό προστασία, υπό τη μορφή κινήσεως δευτερεύουσας διαδικασίας στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.

- 36 Πρέπει να διευκρινιστεί επ' αυτού, αφενός, ότι, μολονότι η προστασία των τοπικών πιστωτών δεν αποτελεί, βεβαίως, τον αποκλειστικό σκοπό που επιδιώκει η δυνατότητα κινήσεως δευτερεύουσας διαδικασίας, εντούτοις, ερμηνεία όπως η εκτεθείσα στην προηγούμενη σκέψη θα αντέβαινε σαφώς σε αυτόν τον ουσιώδη σκοπό του κανονισμού, δεδομένου μάλιστα ότι, ακριβώς στο κράτος μέλος όπου βρίσκεται η καταστατική έδρα της οφειλέτριας εταιρίας είναι πιθανό να υπάρχουν «τοπικά» συμφέροντα που δικαιούνται την παρεχόμενη από τις διατάξεις του κανονισμού προστασία, ακόμη και σε περίπτωση που το κέντρο των κύριων συμφερόντων της εταιρίας αυτής βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος.
- 37 Πράγματι, τέτοια συμφέροντα μπορούν να συνδέονται, ιδίως, με τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη πιστωτή ότι θα μπορέσει να ζητήσει τη σύσταση εμπράγματος δικαιώματος επί των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη που αποτελούν μέρος της οικείας εγκαταστάσεως ή να ωφεληθεί από την εφαρμογή άλλων προνομίων, βάσει των κανόνων που ισχύουν στο κράτος μέλος όπου βρίσκεται η εγκατάσταση, καθώς οι κανόνες αυτοί είναι προβλέψιμοι για τον πιστωτή κατά τη στιγμή που συνάπτει εμπορική σχέση με τον οφειλέτη.
- 38 Αφετέρου, ερμηνεία όπως η παρατιθέμενη στη σκέψη 35 της παρούσας αποφάσεως μπορεί να προκαλέσει διακριτική μεταχείριση σε βάρος των πιστωτών που είναι εγκατεστημένοι στο κράτος μέλος της έδρας της οφειλέτριας εταιρίας σε σχέση, ιδίως, με τους πιστωτές που είναι εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη στα οποία ενδέχεται να βρίσκονται άλλες εγκαταστάσεις του οφειλέτη.
- 39 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού έχει την έννοια ότι μια εταιρία η οποία αποτελεί αντικείμενο εκκαθαρίσεως σε κράτος μέλος διαφορετικό από αυτό στο οποίο έχει την έδρα της μπορεί να αποτελέσει επίσης αντικείμενο δευτερεύουσας διαδικασίας στο κράτος μέλος στο οποίο έχει την έδρα της και διαθέτει νομική προσωπικότητα.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

- 40 Με το δεύτερο ερώτημά του το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 29, στοιχείο β', του κανονισμού έχει την έννοια ότι το πρόσωπο ή η αρχή που νομιμοποιείται να ζητήσει την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας πρέπει να έχει την κατοικία ή την έδρα του εντός του κράτος μέλους στο έδαφος του οποίου ζητείται η διαδικασία αυτή ή, αντιθέτως, ότι η έναρξη της δευτερεύουσας διαδικασίας μπορεί να ζητηθεί από όλους τους πιστωτές των οποίων η απαίτηση γεννήθηκε κατά τη δραστηριότητα της συγκεκριμένης εγκαταστάσεως.
- 41 Η Burgo Group και κατ' ουσίαν η Βελγική και η Ελληνική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή υποστηρίζουν συναφώς ότι δεν απαιτείται ο πιστωτής που ζητεί την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας να έχει την κατοικία ή την έδρα του στο κράτος μέλος της οικείας εγκαταστάσεως ή να αποδεικνύει ότι η απαίτησή του γεννήθηκε κατά τη δραστηριότητα της συγκεκριμένης εγκαταστάσεως. Οι προϋποθέσεις αυτές ισχύουν, βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 4, στοιχείο β', του κανονισμού, μόνο σε περίπτωση που ζητείται η έναρξη ανεξάρτητης τοπικής διαδικασίας πριν από την έναρξη κύριας διαδικασίας σε άλλο κράτος μέλος. Αντιθέτως, μετά την έναρξη κύριας διαδικασίας, οι προϋποθέσεις ενάρξεως δευτερεύουσας διαδικασίας διέπονται κατ' αρχήν από το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους όπου βρίσκεται η αντίστοιχη εγκατάσταση.
- 42 Οι καθόν της κύριας δίκης υποστηρίζουν, αντιθέτως, ότι, κατά το βελγικό δίκαιο, μόνο πιστωτής που έχει την κατοικία ή την έδρα του στο Βέλγιο μπορεί να υποβάλει νομίμως αίτημα ενάρξεως δευτερεύουσας διαδικασίας και ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει τις διατάξεις του βελγικού δικαίου, οι οποίες είναι οι μόνες που ασκούν επιρροή στην υπόθεση της κύριας δίκης.

- 43 Κατά τη Γερμανική Κυβέρνηση, από τους σκοπούς, ιδίως, που υπηρετεί ο κανονισμός συνάγεται ότι, μολονότι το εθνικό δίκαιο είναι αυτό που καθορίζει ποιος, πέρα από τον σύνδικο της κύριας διαδικασίας, μπορεί να ζητήσει την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας, το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί να εξαρτηθεί από την προϋπόθεση ο πιστωτής η αρχή που ζητεί την έναρξη της διαδικασίας αυτής να έχει την κατοικία ή την έδρα του στο οικείο κράτος μέλος.
- 44 Η Ισπανική Κυβέρνηση προσθέτει ότι η ενεργητική νομιμοποίηση δεν μπορεί να περιοριστεί στα πρόσωπα που διαθέτουν «τοπικό» δεσμό, δεδομένου ότι η προστασία των τοπικών συμφερόντων δεν αποτελεί τον αποκλειστικό σκοπό της δευτερεύουσας διαδικασίας.
- 45 Πρέπει να υπομνησθεί, συναφώς, ότι βάσει του άρθρου 29, στοιχείο β', του κανονισμού, πέραν του συνδίκου της κύριας διαδικασίας, την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας δικαιούται να ζητήσει «το πρόσωπο ή η αρχή που νομιμοποιείται να ζητήσει την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας βάσει του δικαίου του κράτους μέλους στο οποίο ζητείται η έναρξη της δευτερεύουσας διαδικασίας». Επομένως, προκύπτει σαφώς από την ανωτέρω διάταξη ότι το δικαίωμα υποβολής αιτήματος για την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας πρέπει να κριθεί, κατ' αρχάς, βάσει του οικείου εθνικού δικαίου.
- 46 Εντούτοις, κατά πάγια νομολογία, τα κράτη μέλη, όταν θεσπίζουν τις διατάξεις που διέπουν το ζήτημα των προσώπων που νομιμοποιούνται να ζητήσουν την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας, υποχρεούνται να μεριμνούν για τη διασφάλιση της πρακτικής αποτελεσματικότητας του κανονισμού, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού του (βλ., υπ' αυτή την έννοια, ιδίως απόφαση Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 47 Όμως, αφενός, όπως προκύπτει από τη σκέψη 34 της παρούσας αποφάσεως, οι διατάξεις του κανονισμού σχετικά με το δικαίωμα πιστωτή να ζητήσει την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας σκοπούν, ιδίως, να μετριάσουν τις συνέπειες της γενικής εφαρμογής του δικαίου του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου έχει κινηθεί η κύρια διαδικασία, επιτρέποντας, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας για την προστασία «διαφόρων συμφερόντων» που περιλαμβάνουν συμφέροντα πέραν των «τοπικών συμφερόντων».
- 48 Αφετέρου, από τις αιτιολογικές σκέψεις 17 και 18 καθώς και από το άρθρο 3, παράγραφοι 2 και 4, του κανονισμού προκύπτει ότι ο τελευταίος διακρίνει σαφώς μεταξύ των τοπικών διαδικασιών που έχουν κινηθεί πριν από την έναρξη της κύριας διαδικασίας και των δευτερευουσών διαδικασιών. Μόνο, όμως, για την πρώτη κατηγορία το δικαίωμα υποβολής αιτήματος ενάρξεως αναγνωρίζεται αποκλειστικά στους πιστωτές που έχουν την κατοικία, τη συνήθη διαμονή ή την έδρα τους στο κράτος μέλος εντός του οποίου βρίσκεται η κρίσιμη εγκατάσταση ή στους πιστωτές των οποίων η απαίτηση γεννήθηκε κατά τη λειτουργία της συγκεκριμένης εγκαταστάσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση Zaza Retail, C-112/10, EU:C:2011:743, σκέψη 30). Συνάγεται, a contrario, ότι οι περιορισμοί αυτοί δεν ισχύουν για τις δευτερεύουσες διαδικασίες.
- 49 Τέλος, όσον αφορά ειδικότερα τη δυνατότητα να περιοριστεί το δικαίωμα υποβολής αιτήματος ενάρξεως δευτερεύουσας διαδικασίας μόνο στους τοπικούς πιστωτές, διαπιστώνεται ότι ένας τέτοιος περιορισμός θα συνεπαγόταν διάκριση στηριζόμενη σε κριτήρια που διατρέχουν τον κίνδυνο να αποβούν εις βάρος κυρίως των υπηκόων άλλων κρατών μελών, στο μέτρο που οι κάτοικοι αλλοδαπής είναι συνήθως αλλοδαποί. Μια τέτοια διαφοροποίηση, όμως, θα αποτελούσε έμμεση διάκριση λόγω ιθαγένειας η οποία, κατά πάγια νομολογία, κατ' αρχήν απαγορεύεται (βλ., ιδίως, απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-388/01, EU:C:2003:30, σκέψη 14 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 50 Μολονότι ο κανονισμός στην αιτιολογική σκέψη 17, για την περίπτωση της ενάρξεως τοπικής διαδικασίας πριν από την έναρξη κύριας διαδικασίας, παρέχει ρητή δικαιολόγηση της προνομιακής μεταχειρίσεως που επιφυλάσσει το άρθρο 3, παράγραφος 4, στοιχείο β', του κανονισμού στους πιστωτές που έχουν την κατοικία ή την έδρα τους στο κράτος μέλος εντός του οποίου βρίσκεται η κρίσιμη εγκατάσταση και τους πιστωτές των οποίων η απαίτηση γεννήθηκε κατά τη λειτουργία της συγκεκριμένης εγκαταστάσεως, δικαιολόγηση που συναρτάται με την ανάγκη να περιορίζεται στο

ελάχιστον δυνατό η έναρξη ανεξάρτητων τοπικών διαδικασιών πριν από την κύρια διαδικασία, εντούτοις, για την περίπτωση των δευτερευουσών διαδικασιών μια τέτοια δικαιολόγηση ούτε προτείνεται ούτε θα μπορούσε, βάσει των διατάξεων του κανονισμού, να γίνει δεκτή.

- 51 Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 29, στοιχείο β', του κανονισμού έχει την έννοια ότι το ζήτημα του καθορισμού του προσώπου ή της αρχής που νομιμοποιείται να ζητήσει την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας πρέπει να κριθεί βάσει του εθνικού δικαίου του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ζητείται η έναρξη της διαδικασίας αυτής. Το δικαίωμα υποβολής αιτήματος ενάρξεως δευτερεύουσας διαδικασίας δεν μπορεί, όμως, να αναγνωριστεί μόνο στους πιστωτές που έχουν την κατοικία ή την έδρα τους στο κράτος μέλος εντός του οποίου βρίσκεται η κρίσιμη εγκατάσταση ή στους πιστωτές των οποίων η απαίτηση γεννήθηκε κατά τη λειτουργία της συγκεκριμένης εγκαταστάσεως.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 52 Με το τρίτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν, σε περίπτωση που η κύρια διαδικασία είναι διαδικασία εκκαθαρίσεως, η έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας σε βάρος εγκαταστάσεως πρέπει να περιοριστεί βάσει κριτηρίων σκοπιμότητας που απόκείνται στην κρίση του δικαστηρίου του κράτους μέλους ενώπιον του οποίου εισάγεται η δευτερεύουσα διαδικασία.
- 53 Η Burgo Group υποστηρίζει ότι το δικαίωμα, και όχι απλώς η ευχέρεια, υποβολής αιτήματος ενάρξεως δευτερεύουσας διαδικασίας αποτελεί διορθωτική παρέμβαση στην αρχή της καθολικότητας της πτωχεύσεως που καθιερώνει ο κανονισμός και δεν προβλέπεται η εξέταση λόγων σκοπιμότητας από το δικαστήριο που επιλαμβάνεται αιτήματος ενάρξεως δευτερεύουσας διαδικασίας.
- 54 Οι καθόν στην κύρια δίκη υποστηρίζουν, αντιθέτως, ότι η έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας αποτελεί απλή ευχέρεια που παρέχεται στα δικαστήρια και ότι ο αιτών την κήρυξη της πτωχεύσεως πρέπει να αποδεικνύει κάποιο συμφέρον για την έναρξη της εν λόγω διαδικασίας, καθώς και ότι η έναρξη της διαδικασίας αυτής του δίνει τη δυνατότητα να επικαλεστεί καλύτερη κατάσταση ή κάποιο άλλο προνόμιο.
- 55 Η Βελγική Κυβέρνηση υπενθυμίζει την ευρεία εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτει επί του ζητήματος της ενάρξεως δευτερεύουσας διαδικασίας το δικαστήριο που επιλαμβάνεται του αιτήματος ενάρξεως της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 29 του κανονισμού.
- 56 Η Γερμανική και η Ελληνική Κυβέρνηση συντάσσονται, κατ' ουσίαν, με τη θέση της Burgo Group. Η οικονομία και οι σκοποί των διατάξεων του κανονισμού συνηγορούν υπέρ μιας ερμηνείας βάσει της οποίας το αρμόδιο δικαστήριο δεν μπορεί να εξετάσει λόγους σκοπιμότητας εντός του συγκεκριμένου πλαισίου. Δεν ασκεί κάποια επιρροή, συναφώς, το ζήτημα κατά πόσον η κύρια διαδικασία που έχει ήδη κινηθεί είναι διαδικασία εκκαθαρίσεως ή εξυγιάνσεως.
- 57 Η Ισπανική Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι, σε αντίθεση προς την υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Bank Handlowy και Adamiak (EU:C:2012:739, σκέψη 63), η επίμαχη στην παρούσα υπόθεση κύρια διαδικασία είναι διαδικασία εκκαθαρίσεως. Εξάλλου, στην ανωτέρω απόφαση το Δικαστήριο δεν αναφέρθηκε στη δυνατότητα ενάρξεως της δευτερεύουσας διαδικασίας αλλά μόνο στα καθήκοντα του δικαστή μετά την έναρξη της δευτερεύουσας διαδικασίας.
- 58 Η Επιτροπή συνάγει από την απόφαση Bank Handlowy και Adamiak (EU:C:2012:739) το συμπέρασμα ότι ο κανονισμός δεν θεσπίζει υποχρέωση ενάρξεως δευτερεύουσας διαδικασίας αλλά προβλέπει απλώς τη δυνατότητα ενάρξεως τέτοιας διαδικασίας. Σε περίπτωση που ο πιστωτής που ζητεί την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας δεν έχει τηρήσει την προθεσμία αναγγελίας της απαιτήσεώς του στην

κύρια διαδικασία, μπορεί να του επιτραπεί να αναγγείλει την απαίτηση αυτή στη δευτερεύουσα διαδικασία μόνον εφόσον δεν είχε ενημερωθεί δεόντως, σύμφωνα με το άρθρο 40 του κανονισμού, για την έναρξη της κύριας διαδικασίας.

- 59 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο τρίτο ερώτημα πρέπει να υπομνησθεί, κατ' αρχάς, ότι δυνάμει του άρθρου 27 του κανονισμού η έναρξη της κύριας διαδικασίας καθιστά δυνατή την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας σε άλλο κράτος μέλος, τα δικαστήρια του οποίου έχουν αρμοδιότητα βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού. Όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, η έναρξη μιας τέτοιας διαδικασίας είναι δυνατή τόσο σε περίπτωση που η κύρια διαδικασία σκοπεί την προστασία του οφειλέτη όσο και, κατά μείζονα λόγο, σε περίπτωση που η διαδικασία αυτή είναι διαδικασία εκκαθαρίσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση Bank Handlowy και Adamiak, EU:C:2012:739, σκέψη 63).
- 60 Εξάλλου, υπενθυμίζεται ότι, βάσει του άρθρου 28 του κανονισμού, τη δευτερεύουσα διαδικασία διέπει το δίκαιο του κράτους μέλους όπου άρχισε η διαδικασία αυτή, εκτός αν άλλως ορίζει ο εν λόγω κανονισμός.
- 61 Υπογραμμίζεται επίσης ότι η αιτιολογική σκέψη 12 και το άρθρο 27 του κανονισμού παρέχουν απλώς τη δυνατότητα ενάρξεως δευτερεύουσας διαδικασίας, κατόπιν αιτήματος των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 29 του κανονισμού αυτού, χωρίς ωστόσο να απονέμουν ρητώς στα αρμόδια δικαστήρια, ανεξαρτήτως όσων ορίζει η εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία, κάποια εξουσία εκτιμήσεως σχετικά με την εξέταση στοιχείων σκοπιμότητας στο πλαίσιο αυτό.
- 62 Εξάλλου, μολονότι ο κανονισμός στο κεφάλαιο III, με τίτλο «Δευτερεύουσες διαδικασίες αφερεγγυότητας», περιλαμβάνει σειρά διατάξεων σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ του συνδίκου της κύριας διαδικασίας και των συνδίκων των δευτερευουσών διαδικασιών που είναι σε εξέλιξη, δεν περιλαμβάνει καμία ένδειξη σχετικά με πιθανά κριτήρια «σκοπιμότητας» τα οποία πρέπει να λάβει υπόψη το δικαστήριο που επιλαμβάνεται αιτήματος ενάρξεως δευτερεύουσας διαδικασίας.
- 63 Από τα ανωτέρω προκύπτει, κατ' αρχήν, ότι, στο μέτρο που ο κανονισμός δεν περιλαμβάνει κάποια διάταξη που επιβάλλει ή απαγορεύει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, το αρμόδιο δικαστήριο να αποφασίζει την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας, το ζήτημα κατά πόσον το δικαστήριο αυτό διαθέτει επ' αυτού εξουσία εκτιμήσεως που του επιτρέπει ιδίως να λαμβάνει υπόψη στοιχεία σκοπιμότητας διέπεται από την εθνική νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ζητείται η έναρξη της δευτερεύουσας διαδικασίας.
- 64 Πρέπει, όμως, να υπομνησθεί στο πλαίσιο αυτό, πρώτον, ότι τα κράτη μέλη, όταν καθορίζουν τις προϋποθέσεις για την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας, πρέπει να τηρούν το δίκαιο της Ένωσης και, ιδίως, τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης και τις διατάξεις του κανονισμού (βλ., επ' αυτού, υπόθεση Deutsche Lufthansa, C-109/09, EU:C:2011:129, σκέψη 37 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Επομένως, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να θεσπίσουν προϋποθέσεις για την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας οι οποίες, κατά παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων, θα επεφύλασσαν διαφορετική μεταχείριση στους πιστωτές που ζητούν την έναρξη της διαδικασίας αυτής με κριτήριο την κατοικία ή την καταστατική τους έδρα.
- 65 Δεύτερον, ο δικαστής που επιλαμβάνεται αιτήματος για την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας οφείλει κατά την εφαρμογή του εθνικού δικαίου να λαμβάνει υπόψη τους σκοπούς που υπηρετεί η πρόβλεψη της δυνατότητας ενάρξεως δευτερεύουσας διαδικασίας, οι οποίοι υπομνήσθηκαν στη σκέψη 34 της παρούσας αποφάσεως.
- 66 Τρίτον, υπογραμμίζεται ότι μετά την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας το δικαστήριο που την έχει διατάξει οφείλει να λαμβάνει υπόψη τους σκοπούς της κύριας διαδικασίας, καθώς και την οικονομία του κανονισμού, τηρώντας την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας (απόφαση Bank Handlowy και Adamiak, EU:C:2012:739, σκέψη 63).

67 Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο κανονισμός έχει την έννοια ότι, όταν η κύρια διαδικασία είναι διαδικασία εκκαθαρίσεως, τότε το ζήτημα της εκτιμήσεως κριτηρίων σκοπιμότητας από το δικαστήριο που επιλαμβάνεται αιτήματος ενάρξεως δευτερεύουσας διαδικασίας διέπεται από την εθνική νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ζητείται η έναρξη της δευτερεύουσας διαδικασίας. Τα κράτη μέλη, όταν καθορίζουν τις προϋποθέσεις που διέπουν την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας, πρέπει να τηρούν το δίκαιο της Ένωσης και, ιδίως, τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης καθώς και τις διατάξεις του κανονισμού.

Επί των δικαστικών εξόδων

68 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1346/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας, έχει την έννοια ότι εταιρία η οποία αποτελεί αντικείμενο εκκαθαρίσεως σε κράτος μέλος διαφορετικό από αυτό στο οποίο έχει την έδρα της μπορεί να αποτελέσει επίσης αντικείμενο δευτερεύουσας διαδικασίας αφερεγγυότητας στο κράτος μέλος στο οποίο έχει την έδρα της και διαθέτει νομική προσωπικότητα.
- 2) Το άρθρο 29, στοιχείο β', του κανονισμού 1346/2000 έχει την έννοια ότι το ζήτημα του καθορισμού του προσώπου ή της αρχής που νομιμοποιείται να ζητήσει την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας αφερεγγυότητας πρέπει να κριθεί βάσει του εθνικού δικαίου του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ζητείται η έναρξη της διαδικασίας αυτής. Το δικαίωμα υποβολής αιτήματος ενάρξεως δευτερεύουσας διαδικασίας αφερεγγυότητας δεν μπορεί, όμως, να αναγνωριστεί μόνο στους πιστωτές που έχουν την κατοικία ή την έδρα τους στο κράτος μέλος εντός του οποίου βρίσκεται η κρίσιμη εγκατάσταση ή στους πιστωτές των οποίων η απαίτηση γεννήθηκε κατά τη λειτουργία της συγκεκριμένης εγκαταστάσεως.
- 3) Ο κανονισμός 1346/2000 έχει την έννοια ότι, όταν η κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας είναι διαδικασία εκκαθαρίσεως, τότε το ζήτημα της εκτιμήσεως κριτηρίων σκοπιμότητας από το δικαστήριο που επιλαμβάνεται αιτήματος ενάρξεως δευτερεύουσας διαδικασίας αφερεγγυότητας διέπεται από την εθνική νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ζητείται η έναρξη της δευτερεύουσας διαδικασίας. Τα κράτη μέλη, όταν καθορίζουν τις προϋποθέσεις που διέπουν την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας πρέπει να τηρούν το δίκαιο της Ένωσης και, ιδίως, τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης καθώς και τις διατάξεις του κανονισμού 1346/2000.

(υπογραφές)